

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudkyní Mgr. et Mgr. Lenkou Bahýřovou, Ph. D. ve věci

žalobkyně: **S. Z.**
st. příslušnost R. f.
t. č. pobytem X

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
Odbor azylové a migrační politiky
sídlem Nad Štolou 936/3, 170 34 Praha 7

v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 4. 10. 2024, č. j. OAM-891/ZA-ZA11-D07-2024,

takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalovaný shora označeným rozhodnutím („napadené rozhodnutí“) rozhodl o žádosti žalobkyně o udělení mezinárodní ochrany tak, že tato žádost je nepřípustná podle § 10a odst.

1 písm. b) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu („zákon o azylu“), řízení o udělení mezinárodní ochrany zastavil podle § 25 písm. i) zákona o azylu a určil, že státem příslušným k posouzení podané žádosti podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států („nařízení Dublin III“), je Španělské království.

II. Napadené rozhodnutí a související skutkové okolnosti

2. Žádost o mezinárodní ochranu podala žalobkyně dne 16. 7. 2024. K žádosti uvedla, že z Ruské federace cestovala dne 28. 6. 2024 do Španělska, odkud pokračovala do České republiky, kam přijela dne 1. 7. 2024. Zde se účastnila kongresu společenství Svědků Jehovových. K cestě do EU jí bylo uděleno vízum Španělského království s platností do dne 28. 7. 2024. Je rozvedená a má dvě dospělé děti, které se nacházejí v zemi původu. Pravidelně užívá hormony na správnou funkci štítné žlázy, má též chronickou rýmu a gastritidu. Důvodem žádosti o mezinárodní ochranu je její členství v organizaci Svědkové Jehovovi, kterou Ruská federace považuje za extremistickou.
3. V rámci pohovoru dne 16. 7. 2024 žalobkyně mj. uvedla, že vízum Španělského království si vyřídila, neboť bylo nejvíce dostupné. Na toto vízum však ve Španělsku pobývat nechtěla, chtěla do Prahy. Ve Španělsku by se musela naučit nový, neslovanský jazyk. Český jazyk se podobá ruskému jazyku. Podnebí ve Španělsku by jí nedělalo dobře na štítnou žlázu. Má též obavy, že by tam nemohla realizovat svoji víru dle svých představ. V České republice za týden získala mnoho známých.
4. Žalovaný v napadeném rozhodnutí s odkazem na příslušná ustanovení nařízení Dublin III, tvrzení žalobkyně, předložené doklady a vyjádření Španělského království konstatoval, že dne 8. 7. 2024, kdy žalobkyně učinila prohlášení o mezinárodní ochraně, byla držitelkou víza vydaného Španělským královstvím dne 19. 3. 2024 v Moskvě s platností ode dne 28. 6. 2024 do dne 28. 7. 2024, s počtem 30 dní na území a s možností více vstupů. V případě žalobkyně tak bylo nutné aplikovat kritérium dané čl. 12 nařízení Dublin III.
5. Žalovaný požádal dne 6. 8. 2024 Španělské království o přijetí žadatelky o udělení mezinárodní ochrany zpět na své území za účelem posouzení žádosti o mezinárodní ochranu. Dne 17. 9. 2024 žalovaný obdržel informaci, že Španělské království svou příslušnost v případě žalobkyně uznalo.
6. Následně se žalovaný zabýval tím, zda v případě Španělska existují závažné důvody se domnívat, že zde dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a podmínky přijetí žadatelů, které by dosahovalo možného rizika nelidského či ponižujícího zacházení. V tomto ohledu žalovaný vycházel zejména z dokumentu Informace OAMP, Španělsko, ze dne 15. 11. 2023 a rovněž poukázal na to, že na úrovni Evropské unie nebylo vydáno žádné závazné rozhodnutí pro členské státy Evropské unie nebo Rady Evropy, které by jednoznačně deklarovalo systematické nedostatky řízení ve věci mezinárodní ochrany a přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu ve Španělsku, dosahující dokonce rizika nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu Listiny základních práv EU. Rovněž Úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky nevydal žádné stanovisko, aby se členské státy EU zdržely transferu žadatelů o mezinárodní ochranu do Španělska (jak to v minulosti zcela jednoznačně učinil v případě Řecka). Španělsko je rovněž považováno za bezpečnou zemi původu, ratifikovalo a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a umožňuje

činnost právníkům osobám, které na dodržování těchto práv dohlíží; o udělení mezinárodní ochrany zde ročně požádají desetitisíce uprchlíků.

7. Přijímací střediska ve Španělské království jsou hodnocena kladně, neobjevují se negativní informace, nedochází ke stávkám či protestům klientů středisek. Kapacitní problémy se objevují v případě středisek dočasného pobytu (Ceuta, Melilla, Kanárské ostrovy), ty se ale nenacházejí na pevninském Španělsku a slouží pro žadatele z afrického kontinentu. Zpráva OAMP nehovoří kriticky v souvislosti s bezpečnostní situací v ubytovacích zařízeních.
8. Žalovaný se rovněž zabýval tím, zda v případě žalobkyně nejsou dány důvody pro aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III. Uvedl, že žalobkyně v České republice v minulosti dlouhodobě nepobývala, nemá zde zformovány žádné pevné kulturní vazby. Žalobkyně nevyjádřila podstatné výhrady k vedení azylového řízení ve Španělském království. Španělské království udělením víza umožnilo žalobkyni přicestovat na území společného prostoru Evropské unie a je odpovědné také za vyřízení její žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Na území České republiky se nenacházejí žádné příbuzní žalobkyně. Před příjezdem byla v kontaktu s jedinou známou, která pobývala na území České republiky. Všechny ostatní kontakty si vytvořila až po příjezdu, zejména v rámci ruskojazyčné náboženské komunity. S touto komunitou má možnost se setkat i ve Španělském království. Žalobkyně nehovoří ani česky, češtinu v minulosti nestudovala. Přestože pro ni může být osvojení španělštiny náročnější než osvojení češtiny, vzhledem k příbuznosti jazyka, nejedná se o závažný důvod, který by jí bránil v cestě do Španělského království. Žalobkyně je aktivní osobou a není důvod se domnívat, že by měla být v přístupu do náboženské komunity omezena. Ostatně sama uvedla, že je v kontaktu s členy komunity ve Španělském království. V Madridu má též přítelkyni. Dle odpovědi Španělského království ze dne 17. 9. 2024 má žalobkyně možnost cestovat za vyřízením své žádosti do Madridu nebo Barcelony.
9. Žalovaný se též věnoval zdravotnímu stavu žalobkyně. Ta se nepotýká se závažným zdravotním omezením. Lékaře navštěvuje pravidelně pouze v souvislosti se štítnou žlázou, jinak nemá závažné zdravotní problémy. Žadatelé o mezinárodní ochranu mají ve Španělsku nárok na zdravotní péči ve stejném rozsahu jako španělští občané a rezidenti. Problémy s omezenou kapacitou se v praxi vyskytují pouze u psychologické péče. Ani vyšší teploty, s nimiž je možné se ve Španělsku setkat, nebudou pro žalobkyni s ohledem na její dobrý zdravotní stav problematické. Nemožnost pobytu v klimatických podmínkách Španělského království žalobkyně neprokázala ani nekomentovala. Žalobkyně je soběstačná a samostatná. Žalovaný neshledal, že by v případě žalobkyně bylo na místě užití diskrečního oprávnění dle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III.

III. Žaloba a vyjádření žalovaného

10. Žalobkyně považuje napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné, a to jednak ve vztahu k nevyužití diskreční pravomoci dle čl. 17 nařízení Dublin III. a jednak ve vztahu k nedostatečnému zkoumání systematických nedostatků azylového systému Španělského království.
11. Žalovanému vytýká, že v napadeném rozhodnutí pouze zcela obecně konstatuje, že neexistuje žádné rozhodnutí vydané na úrovni Evropské unie nebo ze strany ESLP, které by jednoznačně deklarovalo systematické nedostatky ve Španělsku; UNHCR nevydal žádné stanovisko požadující, aby se členské státy zdržely dublinských transferů do Španělska; Španělsko je členským státem EU, který ratifikoval a dodržuje mezinárodní lidskoprávní

smlouvy; je považována za bezpečnou zemi. S tímto zjednodušeným závěrem se žalobkyně neztotožňuje.

12. Situace v azylových zařízeních je dle žalobkyně ve Španělsku dlouhodobě špatná, zejména kvůli velkému přílivu uprchlíků. Žalovaný měl zkoumat, zda právě vysoký počet uprchlíků není příčinou systémových nedostatků. Žalobkyně nechápe, jak může žalovaný popisovat situaci ve Španělsku jako bezproblémovou, pokud sám disponujeme informacemi o nedostacích ve španělském přijímacím systému, zvláště pokud se jedná o zranitelné osoby a nezletilé děti. Žalovaný zachází s dostupnými informacemi selektivně, cíleně vynechává informace, které hovoří ve prospěch žalobkyně. S odkazem na zprávu AIDA za rok 2022 uvedla, že azylová střediska ve Španělsku negarantují zvláštní zacházení zranitelným žadatelům, mezi navrátilci nejsou identifikovány ohrožené skupiny žadatelů a ti se mohou stát bezdomovci či terčem obchodníků s lidmi. Žalobkyně je osamělou ženou, která ve Španělsku nikoho nezná, a proto může čelit tomuto nebezpečí.
13. Přehlněnost přijímacích středisek Španělsku vytýká též ombudsman ve výroční zprávě za rok 2022, kde odkazuje na konkrétní případy. Rovněž je důležité zohlednit skutečnost, že žalobkyně nemá ve vztahu ke Španělsku žádné vazby, v České republice se jí podařilo kulturní i sociální vazby navázat. Žalobkyně nedisponuje žádnými financemi, že žije v Pobytovém středisku Zastávka, nemá žádný příjem ani podporu od ostatních lidí. Je tedy velmi pravděpodobné, že by se ve Španělsku dostala do velmi nepříznivé situace. Žalobkyně by byla v takové situaci velmi zranitelná a mohla by čelit nelidskému či ponižujícímu zacházení. Informace o Španělsku uvádí, že kvůli přehlněným kapacitám středisek musí někdy žadatelé žít na vlastní náklady. Žalobkyně nemá žádný příjem ani našetřené prostředky, které by mohla použít. Také ve Španělsku nemá nikoho, kdo by ji mohl finanční (i emočně) podporovat.
14. Žalobkyně se domnívá, že Španělsko vykazuje silné systémové nedostatky, které v kombinaci s jejím postavením jako osamělé zranitelné ženy, představuje hrozbu nelidského či ponižujícího zacházení v případě přemístění. Žalobkyně by byla navracena do státu, který nedokáže garantovat zajištění ubytování a zůstala by na ulici. Proto navrhuje, aby bylo napadené rozhodnutí zrušeno a věc byla žalovanému vrácena k dalšímu řízení. Požádala též o přiznání odkladného účinku žalobě.
15. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že tzv. dublinský systém stojí na předpokladu, že se s žadatelkou o mezinárodní ochranu bude zacházet stejně, ať podá žádost v jakémkoliv členském státě (srov. zejména bod 10 preambule nařízení Dublin III). Vzhledem k pokročilé harmonizaci azylového práva v Evropské unii lze tento předpoklad označit za oprávněný. V souladu s nařízením Dublin III je Španělské království povinno objektivně a nestranně v souladu se základními zárukami a zásadami azylového práva žádost jmenované o udělení mezinárodní ochrany posoudit.
16. Žalobní námitky považuje žalovaný za nedůvodné. Posouzením ne/existence systémových nedostatků v případě přijímání žadatelů a nedostatků azylového území ve Španělském království se žalovaný zabýval v dostatečném rozsahu a odůvodněně neshledal ani důvody pro aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III.

IV. Jednání před soudem a posouzení věci samé

17. Žaloba je přípustná. Byla podána oprávněnou osobou (§ 65 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní; „s. ř. s.“), v zákonné lhůtě (§ 32 odst. 1 zákona o azylu).

18. K žádosti žalobkyně nařídil soud jednání, které se uskutečnilo dne 2. 12. 2024 za přítomnosti žalobkyně, soudem ustanoveného tlumočníka z ruského jazyka a zástupce žalovaného. Žalobkyně uvedla, že si na území České republiky vytvořila mnoho přátelských vazeb v rámci své náboženské komunity; jsou jako její rodina. Obšírněji popsala svůj program v rámci komunity po svém příletu na území České republiky, snažila se zapojit do života komunity. Lidé jsou tu na ní moc milí a podporují ji. Cítí se tu moc dobře, má ráda zdejší prostředí (např. architekturu, české filmy a herce), český jazyk je jí mnohem bližší než španělština. Proto chce, aby její žádost o mezinárodní ochranu posuzovala Česká republika. Co se týká španělského azylového systému, žalobkyně se bojí, že by ji poslali do nějakého neznámého koutu Španělska, kde by byla jeden a půl roku. Ruskojazyčné či ukrajinskojazyčné komunity jsou ve Španělsku méně početné. K dotazu soudu žalobkyně uvedla, že ve Španělsku byla dva dny a že tam má přítelkyni, ale moc s ní nekomunikuje.
19. Zástupce žalovaného odkázal na odůvodnění napadeného rozhodnutí a vyjádření k žalobě. Španělsko svou příslušnost k posouzení žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu uznalo a žalovaný ve španělském azylovém systému na základě shromážděných bezpečnostních zpráv neshledal takové nedostatky, které by bránily předání žalobkyně do této země. Neshledal ani výjimečné okolnosti, které by opodstatňovaly aplikaci čl. 17 nařízení Dublin III. Žalobkyně na území České republiky udržuje vazby zejména v rámci ruskojazyčné komunity. Pokud žalobkyně chce pobývat v prostoru svobody a solidarity, kde by mohla svobodně realizovat svoji víru, může tak činit i ve Španělsku. Zástupce žalovaného též poukázal na smysl dublinského řízení.
20. Soud nepřistoupil k doplnění dokazování, neboť bylo možné rozhodnout na podkladě obsahu správního spisu. Účastníci řízení žádné další důkazní návrhy nevznесли. Po závěrečných návrzích soud přerušil jednání a postupoval podle § 49 odst. 12 věta první s.ř.s.
21. Žalobkyně soudu přdestřela k posouzení dvě otázky, a sice zaprvé, zda ve Španělsku existují systémové nedostatky přijímacích podmínek pro žadatele o mezinárodní ochranu, které brání přemístění žalobkyně, a zadruhé, zda žalovaný postupoval správně, pokud nevyužil diskreční ustanovení čl. 17 nařízení Dublin III a nepřevzal odpovědnost za posouzení žádosti žalobkyně o mezinárodní ochranu namísto Španělska.
22. Nejprve se soud zabýval tím, zda v posuzovaném případě existují závažné důvody se domnívat, že ve Španělsku, které je k posouzení žádosti žalobkyně příslušné (o této skutečnosti sporu není), dochází k systematickým nedostatkům, pokud jde o azylové řízení a o podmínky přijetí žadatelů v daném členském státě, které s sebou nesou riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny základních práv Evropské unie. V případě existence takových nedostatků, jež by s sebou mohly ve vztahu k žalobkyni riziko nelidského a ponižujícího zacházení nést, by totiž podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III nebylo žalobkyni možné do Španělska za účelem posouzení její žádosti o udělení mezinárodní ochrany přemístit.
23. V tomto typu řízení je žalovaný vždy povinen zabývat se v odůvodnění svého rozhodnutí otázkou, zda přemístění žadatele do příslušného členského státu nevylučuje existence systémových nedostatků ve smyslu uvedeného ustanovení (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 2. 2015, č. j. 1 Azs 248/2014-27). Žalovaný má přitom zásadně povinnost shromáždit relevantní podklady o přijímajícím členském státě, aby mohl tuto otázku řádně posoudit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 1. 2017, č. j. 5 Azs 229/2016-44). V otázce azylového řízení mezi členskými státy stále platí domněnka vzájemné důvěry, která

členským státům ukládá, aby až na výjimečné okolnosti vycházely z toho, že všechny ostatní členské státy dodržují základní práva, která unijní právo uznává. Nelze však vyloučit, že v praxi se v určitém členském státě vyskytnou problémy ve fungování, takže existuje vážné riziko, že žadatelé o mezinárodní ochranu budou v případě přemístění do tohoto členského státu vystaveni zacházení, které je neslučitelné s jejich základními právy. Pro vyvrácení domněnky vzájemné důvěry by nicméně žadatel měl uvést hodnověrná tvrzení o systémových nedostatcích v azylovém řízení, jež by podepřel relevantními důkazy (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 9. 2019, č. j. 5 Azs 252/2019–41).

24. Krajský soud dospěl k závěru, že žalovaný své povinnosti shromáždit relevantní podklady o přijímacím členském státě dostál, pokud vyšel z Informace OAMP ze dne 15. 11. 2023, *Španělsko, Azylový systém, Řízení o mezinárodní ochraně, azylová legislativa, zranitelné osoby, dublinští navrátilci, azylová střediska, přijímací podmínky, zajišťování a azylové a dublinské statistiky* (dále též jen „Informace OAMP“). Tato informace byla vypracována v souladu se Zprávou Agentury EU pro azyl (EUAA) o metodologii informací o zemích původu, a je opatřena množstvím odkazů na zdroje informací, z nichž ve svých zjištěních vychází (např. AIDA – Asylum Information Database, MZV USA, Eurostat), jež byly získány do vypracování Informace OAMP. Jedná se přitom o aktuální zdroje informací; zpráva AIDA o Španělsku je z dubna 2023 a informace MZV USA o Španělsku jsou datovány do března 2023.
25. Žalobkyně se sama ve Španělsku nesetkala v minulosti s nějakými problémy. V průběhu správního řízení na nedostatky systémového charakteru v rámci přijímacího a azylového řízení ve Španělsku nepoukazovala. Při seznámení s podklady pro rozhodnutí pouze uvedla, že by jí zájma byla otázka bezpečnosti ubytovacích zařízení ve Španělsku. Slyšela totiž, že ve Španělsku jsou žadatelé z Afriky, arabských zemí, což jsou často zločinci a narkomani. A také slyšela, že tam není hygiena.
26. Je pravdou, a žalovaný to v napadeném rozhodnutí sám připustil, že se ve Španělsku objevují kapacitní problémy v případě středisek dočasného pobytu (Ceuta, Melilla, Kanárské ostrovy), ty se ale nenacházejí na pevninském Španělsku a slouží pro žadatele, kteří do země míří z afrického kontinentu. Informace OAMP potom ve vztahu k tzv. navrátilcům v rámci dublinského systému (na podkladě zprávy AIDA) uvádí, že podle neziskové organizace *Coordinadora de Barrios* se dublinští navrátilci potýkají se systémovými nedostatky španělského azylového systému a jsou známy případy navrátilců, kteří se ve Španělsku stali po návratu bezdomovci. Španělský veřejný ochránce práv ve své výroční zprávě za rok 2022 vyjádřil obavy z velkého počtu žadatelů o azyl žijících na ulici nebo v nejistých situacích v důsledku zpoždění při vyřizování formalit. Mezi navrátilci rovněž podle téže informace nedochází k cílené identifikaci ohrožených skupin žadatelů (zejména obětí obchodu s lidmi).
27. Azylové řízení je ve Španělsku v případě žadatelů – navrátilců standardní. Stejně jako ostatní žadatelé mohou čelit problémům spojeným s nedostatkem míst v ubytovacích zařízeních. Co se týká bezpečnosti a hygienických podmínek, informace OAMP potvrzuje, že situace je problematická ve střediscích dočasného pobytu pro přistěhovalce ve dvou španělských afrických enklávách (Ceuta, Melilla), která jsou dlouhodobě přeplněna, a také na Kanárských ostrovech. V případě přijímacích uprchlických středisek (Madrid, Valencia, Sevilla) je však situace hodnocena kladně – neobjevují se negativní informace, nedochází ke stávkám či protestům klientů středisek.

28. Při vědomí těchto poznatků (zejména nedostatek ubytovacích kapacit a zaznamenané případy bezdomovectví) proto bylo na místě zvažovat, zda je ve vztahu k žalobkyni dáno riziko nelidského či ponižujícího zacházení ve smyslu článku 4 Listiny EU. Při posouzení této otázky bylo možné vyjít ze závěrů rozsudku velkého senátu Soudního dvora EU ze dne 19. 3. 2019 ve věci C-163/17, *Jawo*, podle něhož by systémové nedostatky azylového řízení a přijímacích podmínek dosahovaly úrovně neslučitelné s čl. 4 Listiny EU, pokud by dosahovaly obzvláště vysoké míry závažnosti, která závisí na všech okolnostech případu (bod 91). Této obzvláště vysoké míry závažnosti by podle Soudního dvora EU dosahovala situace, ve které by se osoba zcela závisla na veřejné podpoře kvůli nezájmu orgánů členského státu nezávisle na své vůli a osobní volbě ocitla v situaci silné materiální deprivace, v níž by nemohla uspokojovat své nejzákladnější potřeby, jako je zejména potřeba se najíst, umýt a ubytovat. Vedlo by to k poškození jejího tělesného či duševního zdraví. Nebo by se ocitla v zanedbaném stavu, neslučitelném s lidskou důstojností. *Uvedené míry závažnosti tudíž nedosahují případy, které se sice vyznačují značně nejistým postavením dotčené osoby či podstatným zhoršením jejich životních podmínek, ale neznamenaají vážnou materiální deprivaci, že by se tato osoba ocitla v natolik závažném stavu, který lze stavět na roveň nelidskému či ponižujícímu zacházení* (body 92 a 93).
29. Smysl a rozsah ochrany před nelidským či ponižujícím zacházením ve smyslu uvedeného ustanovení Listiny EU koresponduje se smyslem a rozsahem ochrany před újmou ve smyslu čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (srov. čl. 52 odst. 3 Listiny EU), dále jen „Úmluva“. Při posouzení otázky, zda určité zacházení spadá coby nelidské či ponižující pod zákaz obsažený v čl. 3 Úmluvy, lze proto zohlednit též výklad ESLP, jež v několika případech obdobnou otázku posuzoval. Riziko porušení zákazu podle čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III tak bude dáno, pokud by určité zacházení (s žadatelem o azyl) mohlo dosáhnout určitého prahu závažnosti; posouzení této otázky přitom závisí na souhrnu skutkových okolností, zejména trvání sporného zacházení, jeho fyzických či duševních účincích, někdy pohlaví, věku a zdravotním stavu konkrétní osoby (rozsudek ESLP ve věci *M. S. S. proti Belgii a Řecku*, č. 30696/09, rozsudek velkého senátu ze dne 21. ledna 2011, § 219). Článek 3 nicméně nelze vykládat jako závazek státu zajistit každému právo na bydlení (rozsudek ESLP ve věci *Chapman proti Spojenému království*, č. 27238/95, rozsudek velkého senátu ze dne 18. 1. 2001, § 99), ani jako obecný závazek poskytnout uprchlíkům finanční podporu, aby si mohli zachovat určitou životní úroveň (rozsudek ESLP ve věci *Muslim proti Turecku*, č. 53566/99, rozsudek ze dne 26. dubna 2005, § 85).
30. Tato obecná kritéria zopakoval ESLP v rozsudku ve věci *N. H. a ostatní proti Francii*, č. 28820/13, 75547/13 a 13114/15, ze dne 2. 7. 2020, v němž zároveň zdůraznil svoji dřívější judikaturu, že povinnost státních orgánů poskytnout ubytování nebo slušné materiální podmínky žadatelům o azyl vyplývá z vnitrostátní právní úpravy přijaté k provedení směrnice 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (§ 161). Evropský soud pro lidská práva nevyločil, že stát může nést odpovědnost podle čl. 3 Úmluvy za zacházení, při němž cizinec, zcela závislý na veřejné pomoci, čelí lhostejnosti úřadů, třebaže se nachází v nouzi neslučitelné s lidskou důstojností (§ 163). Pokud by žadatel o azyl zůstal řadu měsíců bez možnosti zajistit si nejzákladnější potřeby, jakými jsou obživa, hygiena a ubytování, a žil ve stálé obavě z napadení a okradení, zcela bez vyhlídky na zlepšení své situace, pak jeho nouze v kombinaci s nečinností příslušných úřadů představuje porušení čl. 3 Úmluvy (§ 164). Z judikatury ESLP tak lze dovozovat, že riziko nouze žadatelů o azyl s přihlédnutím k individuálním okolnostem žadatele (např. jeho předchozí traumatické zážitky, věk, zdravotní stav apod.), ve spojení

s podmínkami přijímacího a azylového řízení v daném státě, nesmí představovat reálné nebezpečí porušení čl. 3 Úmluvy. Takové riziko, resp. riziko překročení prahu závažnosti systémových nedostatků azylového řízení ve Španělsku, soud ve shodě s žalovaným v případě žalobkyně neshledal.

31. Žalobkyně je osobou staršího středního věku (nar. 1970) a netrpí vážnějšími zdravotními problémy. Nutno zdůraznit, že žalobkyni nelze považovat za zranitelnou osobu pouze na základě příslušnosti k ženskému pohlaví. Jakkoli cestuje sama, není ani ženou zcela osamělou, odkázanou na pomoc třetích osob, nehovořila o traumatech z minulosti či jiných okolnostech, která by nasvědčovala její zranitelnosti (srov. vymezení zranitelných osob v čl. 21 směrnice 2013/33/EU). Žalobkyně je naopak velmi vitální a schopná brát se za svá práva, dokáže dobře navazovat kontakty, zejména v rámci své komunity, dokáže se o sebe postarat.
32. Z dosavadního životního příběhu, jak jej žalobkyně vylíčila, je zřejmé, že je soběstačnou a samostatnou osobou, která se dokáže dobře zorientovat v cizím prostředí. Ze zjištěných podmínek azylového řízení ve Španělsku vyplývá, že v případě samotných žadatelů je ubytování poskytováno dle sociálních aspektů (věk, pohlaví, národnost, příbuzenské vazby atd.). Nutno uvést, že vedle sítě státních středisek existuje ve Španělsku i síť středisek ministerstva práce provozovaných smluvními nevládními organizacemi (sekundární linie středisek), která kapacitní možnosti ubytování žadatelů o mezinárodní ochranu navyšují (řádově o několik tisíc míst). V roce 2022 rovněž vláda oznámila vytvoření 17 nových přijímacích zařízení s předpokladem rozšíření o dalších 5 700 míst; kapacitní problémy tedy španělská vláda řeší.
33. Ve Španělsku má žalobkyně jako žadatelka o azyl nárok na finanční i hmotnou pomoc. Dle Informace OAMP je žadatelům zajištěno základní zabezpečení (dočasné ubytování, strava, nezbytná zdravotní péče). V 1. fázi mají nárok na ubytování (v přijímacích střediscích) a stravu, hygienické pomůcky, sociální a kulturní asistenci a orientaci a další služby. Ve 2. fázi je žadatelům hrazeno ubytování v soukromí a poskytovány sociálně-integrační služby a poradenství. Finanční podpora na osobní výdaje je v pevné výši poskytována v 1. fázi (dospělí – 50 euro na osobu a měsíc), ve 2. fázi je poskytována ve formě účelových příspěvků (dle životní situace a reálných potřeb osoby). Žadatelé o mezinárodní ochranu mají právo na přístup k práci po 6 měsících od podání žádosti, v některých střediscích jsou nabízeny jazykové a jiné kurzy pro usnadnění přístupu na pracovní trh. Žadatelé o mezinárodní ochranu mají též nárok na zdravotní péči ve stejném rozsahu jako španělsští občané a rezidenti.
34. Nutno doplnit (nad rámec jinak dostatečně zjištěných skutkových okolností), že ani soud z vlastní iniciativy nezjistil (viz zejména veřejně dostupné aktuální informace na stránkách EUAA - Agentury EU pro azyl), že by údaje uvedené v Informaci OAMP vyvracely nějaká aktuálnější zjištění, či že by jiné členské (smluvní) státy žadatele o mezinárodní ochranu do Španělska z důvodu vážných systémových nedostatků neposílali, naopak k tomu dochází [srov. např. rozhodnutí Islandského správního orgánu (Kærunefnd útlandingamála) ze dne 21. 3. 2024, č. 287/2024, týkající se palestinské rodiny s vážně nemocným dítětem, či rozhodnutí slovinského Nejvyššího soudu (Vrhovno sodišče) ze dne 17. 6. 2024, č. VS00076903, 17 June 2024, týkající se rovněž žadatelky z Ruska].
35. Z uvedených okolností nelze podle soudu dovozovat reálné nebezpečí, že by žalobkyně v případě svého přemístění do Španělska, která je podle nařízení Dublin III příslušná k posouzení její žádosti o mezinárodní ochranu, čelila natolik extrémní nouzi, jež by byla

z hlediska článku 3 Úmluvy problematická (srov. rozsudek ESLP ve věci *N. H. a ostatní proti Francii*, č. 28820/13, ze dne 2. července 2020), či že by jí v případě přemístění nezávisle na její vůli a osobní volbě hrozila situace silné materiální deprivace. I přes zjištění, že se ve Španělsku vyskytují dílčí nedostatky ohledně ubytovacích kapacit, nejedná se s ohledem na osobu žalobkyně a ostatní záruky azylové legislativy v tomto státě o takové riziko zacházení s žalobkyní, jež by bylo rozporné s čl. 3 Úmluvy, resp. s čl. 4 Listiny EU, a jež by muselo vést k aplikaci čl. 3 odst. 2 nařízení Dublin III. Soud se tedy ztotožnil s tím, jak tuto právní otázku vyhodnotil žalovaný v napadeném rozhodnutí.

36. Žalobkyně dále vidí pochybení v tom, že žalovaný nevyužil diskrečního oprávnění podle čl. 17 nařízení Dublin III, podle něhož se může odchýlně od čl. 3 odst. 1 každý členský stát rozhodnout posoudit žádost o mezinárodní ochranu, i když podle kritérií stanovených tímto nařízením k tomu není příslušný. Jak již vyložil Soudní dvůr EU, toto ustanovení má diskreční povahu a ponechává na uvážení každého členského státu, zda posoudí předloženou žádost o mezinárodní ochranu, i když k jejímu posouzení není příslušný dle kritérií stanovených v nařízení Dublin III (viz rozsudek ze dne 23. 1. 2019, ve věci *M. A. a další*, C-661/17, body 58–60). Možnost takového postupu není žádným zvláštním způsobem podmíněna a každý členský stát se může svrchovaně rozhodnout s ohledem na politické, humanitární a praktické úvahy, zda přijme žádost o mezinárodní ochranu k posouzení, třebaže není příslušný na základě kritérií stanovených nařízením Dublin III.
37. S ohledem na rozsah posuzovací pravomoci takto přiznané členským státům je podle Soudního dvora EU na dotčeném členském státu, aby určil, za jakých okolností si přeje využít možnost danou diskrečním ustanovením podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III. Soudní dvůr připomněl, že tento závěr je v souladu s jeho judikaturou týkající se fakultativních ustanovení, podle které tato ustanovení přiznávají členským státům širokou posuzovací pravomoc (viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 10. 12. 2013, ve věci *Abdullahi*, C-394/12, bod 57), a také s cílem uvedeného čl. 17 odst. 1, aby byly zachovány výsady členských států při výkonu práva na poskytnutí mezinárodní ochrany (rozsudek Soudního dvora EU ze dne 5. 7. 2018, ve věci *X.*, C-213/17, bod 61).
38. Členský stát tedy má široký prostor pro uvážení, zda se rozhodne využít svého oprávnění převzít příslušnost k posouzení žádosti, k níž jinak příslušný není. Čl. 17 nařízení Dublin III neobsahuje žádné omezení z hlediska důvodů použití, ani žádný neurčitý pojem (např. „případ hodný zvláštního zřetele“, srov. např. § 14 zákon o azylu). Oprávnění lze tedy využít s ohledem na politické, humanitární a praktické úvahy (viz rozsudek Soudního dvora EU ze dne 23. 1. 2019, ve věci *M. A. a další*, C-661/17), resp. jak je uvedeno v bodu 17 preambule tohoto nařízení, prostor pro diskreční oprávnění vzniká zejména „z *humanitárních důvodů* a z *důvodů solidarity*, aby bylo možné sloučit dohromady rodinné příslušníky nebo příbuzné nebo jiné členy rodiny“.
39. Existence diskrečního oprávnění a širokého prostoru pro jeho využití však neznamená, že správní orgán není ve svém rozhodování nijak limitován a že může rozhodovat libovolně. Úkolem soudu v těchto případech je přezkum uvedeného diskrečního oprávnění, kdy je nutno posoudit, zda meze tohoto uvážení nebyly ze strany správního orgánu překročeny či zda toto uvážení nebylo zneužito (srov. např. rozsudek NSS ze dne 4. 9. 2015, č. j. 8 As 133/2014-51, č. 3314/2015 Sb. NSS, bod 23 a judikaturu tam citovanou). Soud tak posuzuje, zda správní rozhodnutí nebylo zatíženo svévolí, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem (viz např. rozsudky NSS ze

dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003-48, ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004-55, nebo usnesení NSS ze dne 24. 3. 2014, č. j. 8 Azs 16/2013-56, bod 8). Soudu přitom nepřísluší nahrazovat správní uvážení náležející správnímu orgánu vlastním uvážením soudním.

40. K aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III dále z judikatury Nejvyššího správního soudu (srov. rozsudek ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24) vyplývá, že pokud z okolností případu plyne, že je hodný zvláštního zřetele, je namístě úvahu o aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III ustanovení učinit (viz rozsudek NSS ze dne 5. 1. 2017, č. j. 2 Azs 222/2016-24). V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud konstatoval, že případy hodné zvláštního zřetele nelze žádným vyčerpávajícím způsobem obecně popsat, přesto však v rámci nich jsou patrné dvě významnější skupiny, které lze typově charakterizovat. V první řadě případy, kdy má žadatel o mezinárodní ochranu zvláštní vztah k ČR, resp. tato má zvláštní zájem na jeho ochraně (např. za prokázané služby České republiky či pro jiný specifický vztah k němu). Další skupinou jsou případy, kdy by aplikace určené příslušnosti jiného členského státu mohla mít nežádoucí důsledky jiné než takové, s nimiž samotné nařízení Dublin III typově počítá a pro něž stanovuje konkrétní specifická pravidla (viz jeho čl. 3 odst. 2). V druhé z popsaných typových skupin případů je v první řadě namístě nejprve zkoumat, zda by tyto důsledky mohly skutečně s významnou pravděpodobností nastat (k tomu viz argumentace shora, kdy takovému závěru soud nepřisvědčil), a pokud ano, zda stát příslušný podle nařízení může sám učinit opatření, která by zajistila ochranu žadatele před těmito důsledky (bod 33 citovaného rozsudku). Nejvyšší správní soud zároveň v naposled odkazovaném rozsudku zdůraznil, že užití diskrečního oprávnění podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III má být vyhrazeno jen vskutku výjimečným případům.
41. Ve vztahu k aplikaci čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III neshledal soud v napadeném rozhodnutí pochybení. Žalovaný v napadeném rozhodnutí srozumitelně vysvětlil, proč u žalobkyně k využití diskrečního oprávnění nepřistoupil. Uvedl, že žalobkyně v České republice doposud dlouhodobě nepobývala a nemá zde zformovány žádné pevné kulturní vazby; přistěhovala se sem teprve 1. 7. 2024. Na území České republiky se nenacházejí žádní příbuzní žalobkyně, před příjezdem byla v kontaktu s jedinou známou, která zde pobývá. Všechny ostatní kontakty a společenské vazby, na něž poukazovala, vznikly až po jejím přistěhování do České republiky, zejména v rámci ruskojazyčné náboženské komunity. S touto komunitou má žalobkyně možnost se setkat i ve Španělsku. Ke konkrétním obavám žalovaný dále uvedl, že přestože pro ni může být osvojení španělštiny náročnější, nejedná se o závažný důvod, který by jí bránil v cestě do Španělska. Žalovaný rovněž poukázal na to, že žalobkyně sama uvedla, že je v kontaktu se členy své náboženské komunity ve Španělsku, v Madridu má také svoji přítelkyni. V případě problémů by tak nezůstala zcela bez podpory. Žalovaný neopomněl ani otázku zdravotního stavu žalobkyně, mj. konstatoval, že žalobkyně nemá závažné zdravotní problémy a poukázal na dostupnost lékařské péče ve Španělsku. Žalobkyně současně neprokázala, že by v klimatických podmínkách Španělska pobývat nemohla.
42. Soud považuje posouzení žalovaného za odpovídající zjištěným skutkovým okolnostem věci. Ani na jednání soudu žalobkyně nepředestřela skutečnosti, které by úvahu provedenou žalovaným opodstatněně vyvracely, jakkoli lze rozumět tomu, že žalobkyně se zde v rámci své náboženské komunity cítí dobře a přesun do Španělska by nepovažovala z různých důvodů za komfortní. Zatímco ve Španělsku, jehož vízum získala, strávila pouhé dva dny, na území České republiky pobývá již několik měsíců a je tak přirozené, že je jí toto prostředí

bližší, neboť si zde dokázala vytvořit přátelské vazby. Taková situace však nemůže být s ohledem na povahu čl. 17 nařízení Dublin III důvodem k tomu, aby soud napadené rozhodnutí zrušil.

43. Lze proto konstatovat, že na základě zjištění, která měl žalovaný v době vydání napadeného rozhodnutí k dispozici, učinil ve vztahu k aplikaci čl. 17 odst. 1 řádnou úvahu, která nevybočila z meze správního uvážení, jímž žalovaný na základě nařízení Dublin III disponuje.

V. Závěr a náklady řízení

44. Krajský soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že napadené rozhodnutí netrpí nedostatky, které mu žalobkyně vytýká, a neshledal ani jiné důvody, pro které by bylo na místě napadené rozhodnutí zrušit; žalobu proto jako nedůvodnou zamítl (§ 78 odst. 7 s. ř. s.). O návrhu na přiznání odkladného účinku žalobě soud samostatně nerozhodoval, neboť hned rozhodl ve věci samé.
45. O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Úspěšnému žalovanému žádné náklady nad rámec jeho obvyklé úřední činnosti nevznikly, náhrada nákladů řízení jí tudíž přiznána nebyla (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015, č. j. 7 Afs 11/2014–47).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvojím vyhotovení u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno dne 2. prosince 2024

Mgr. et Mgr. Lenka Bahýřová, Ph.D., v. r.
samosoudkyně